WIEDZA FINANSOWA POLAKÓW W PRAKTYCE

Raport Krajowego Rejestru Długów

KRAJOWY REJESTR DŁUGÓW
www.krd.pl

Kwiecień 2024 r.

SPIS TREŚCI

Str. 3
O badaniu
Str. 4
O co pytaliśmy
Str. 5
Główne wnioski z badania
Str. 6
Ocena poziomu własnej wiedzy finansowej
Str. 10
Obliczenie całkowitej kwoty do spłaty
Str. 12
Zrozumienie RRSO
Str. 14
Wskazanie stron umowy ratalnej
Str. 16
Pojęcie wierzyciela
Str. 18
Policzenie kosztów kredytu
Str. 20
Wyjaśnienie mechanizmu inflacji
Str. 22
Zakończenie

O BADANIU

Badanie „Wiedza finansowa Polaków w praktyce” zostało zrealizowane przez IMAS International w kwietniu 2024 r., metodą CAWI, na zlecenie Krajowego Rejestru Długów Biura Informacji Gospodarczej, na reprezentatywnej próbie 1016 Polaków, w wieku od 18 do 74 lat.

Głównym celem badania było sprawdzenie, jak Polacy oceniają poziom własnej wiedzy finansowej w zderzeniu z pytaniami np. o zjawiska makroekonomiczne, obliczenie odsetek czy podstawowe pojęcia finansowe (np. RRSO).

O CO PYTALIŚMY

Ankietowanym zadano siedem pytań, które dotyczyły następujących zagadnień:

- ocena poziomu własnej wiedzy finansowej
- policzenie kosztów kredytu
- zrozumienie RRSO
- obliczenie całkowitej kwoty do spłaty
- wskazanie stron umowy ratalnej
- pojęcie wierzyciela
- wyjaśnienie mechanizmu inflacji

GŁÓWNE WNIOSKI Z BADANIA

- Ponad połowa respondentów (58 proc.) ocenia swoją orientację w świecie finansów jako średnią, a co piąty jako wysoką lub zdecydowanie wysoką.
- Jednak w przypadku konkretnych pytań, te deklaracje rozmijają się z rzeczywistością i Polacy nie do końca radzą sobie z podstawowymi zagadnieniami finansowymi.
- Trudność sprawiły im m.in.: obliczenie całkowitej kwoty do spłaty, wskazanie stron umowy ratalnej, zrozumienie RRSO, policzenie kosztów kredytu czy wyjaśnienie mechanizmu inflacji.
- Zaledwie połowa badanych poprawnie zdefiniowała wierzyciela jako osobę lub instytucję, która udzieliła pożyczki lub kredytu.

OCENA POZIOMU WŁASNEJ WIEDZY FINANSOWEJ

Co piąty Polak twierdzi, że ma raczej niski poziom wiedzy finansowej, a 3 proc. przyznało, że jest on bardzo niski.

Zdecydowana większość, bo aż 58 proc. ocenia swoją orientację finansową jako średnią. Oznacza to, że spora grupa społeczeństwa deklaruje podstawy w zakresie finansów osobistych, ale ma jeszcze wiele do zrobienia.

Natomiast 17 proc. respondentów uważa swoją wiedzę za wysoką, a 4 proc. respondentów ocenia swoje umiejętności finansowe jako zdecydowanie wysokie. To jednak tylko niewielka część społeczeństwa.

Jak oceniasz poziom swojej wiedzy finansowej?

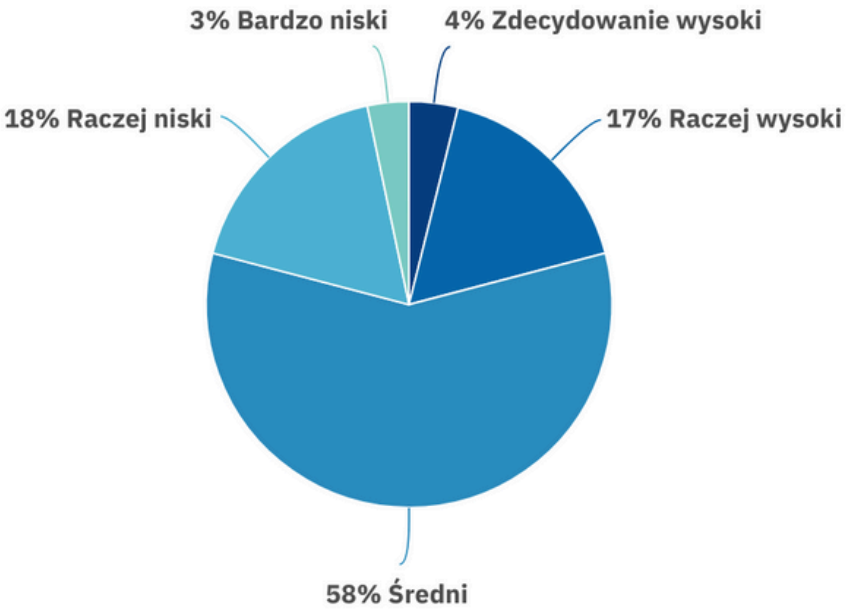

Wskazania	Procent odpowiedzi
Zdecydowanie wysoki	4%
Raczej wysoki	17%
Średni	58%
Raczej niski	18%
Bardzo niski	3%

Ogółem: 1016

ADAM ŁĄCKI

PREZES ZARZĄDU KRAJOWEGO REJESTRU DŁUGÓW BIURA INFORMACJI GOSPODARCZEJ

Wyniki badania nie napawają optymizmem. Bo choć w większości Polacy deklarują średni lub ponadprzeciętny poziom swojej wiedzy finansowej, to w praktyce ta wiedza jest na dużo niższym poziomie. I najlepiej widać to na przykładzie pytań dotyczących tak powszechnych produktów, jak kredyty bankowe, czy tak długotrwałych zjawisk jak towarzysząca nam ostatnio inflacja.

Odpowiedzi w podziale na płeć i wiek

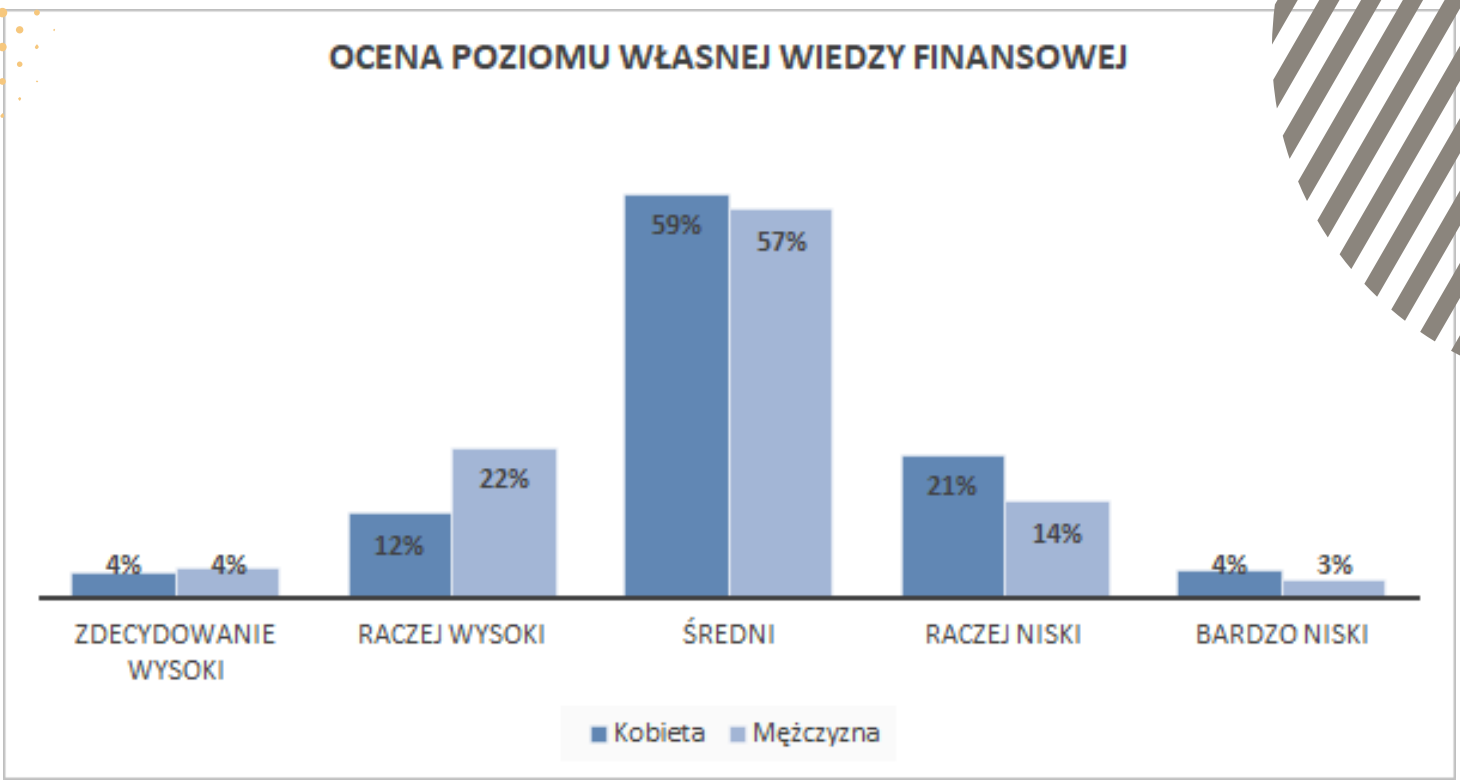

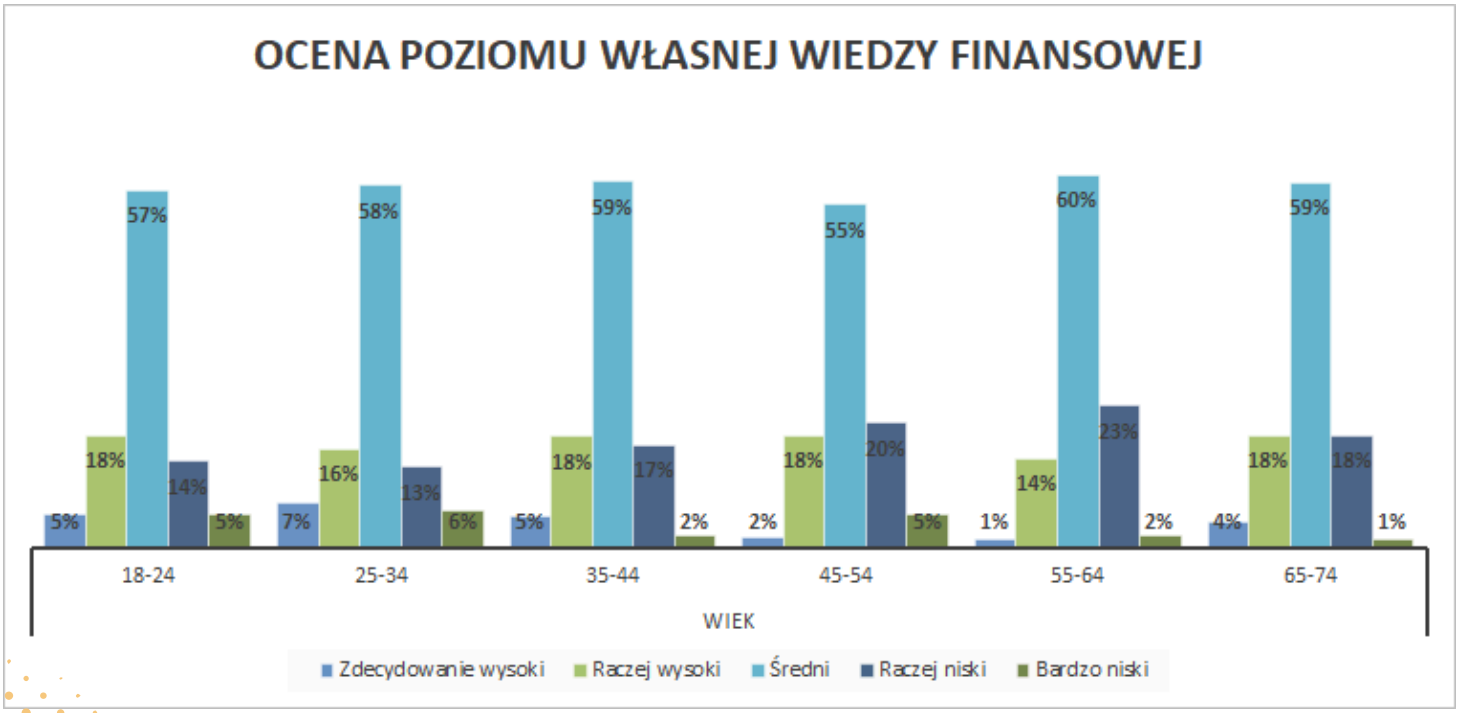

Odpowiedzi w podziale na wykształcenie i miejsce zamieszkania

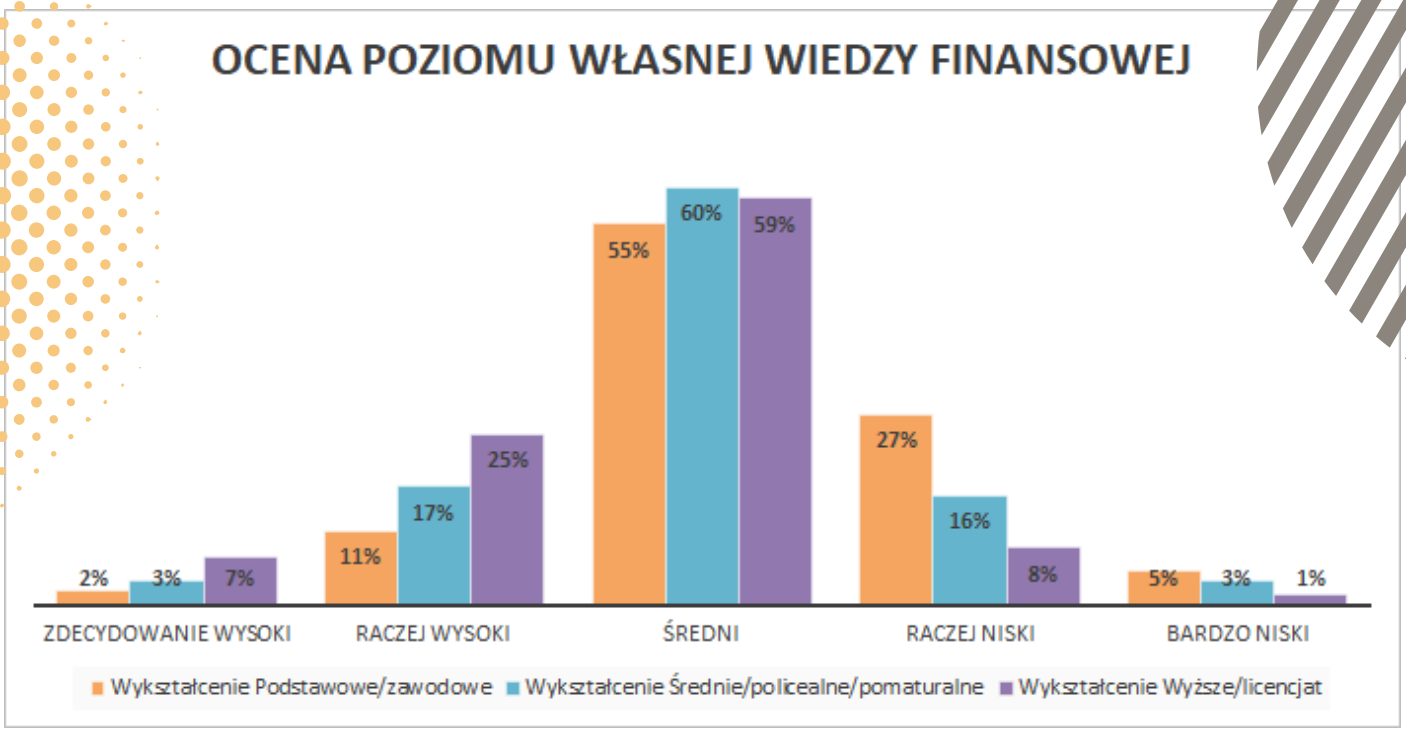

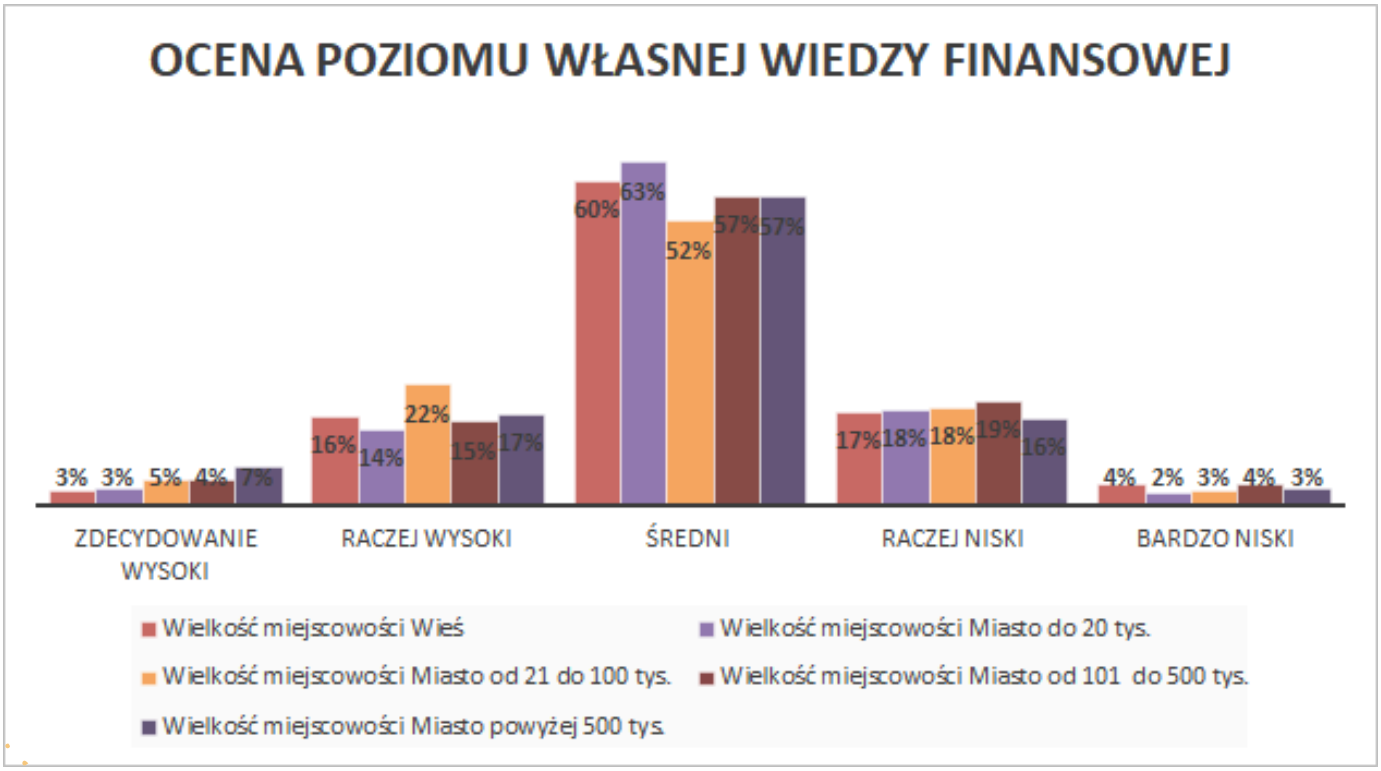

OBLICZENIE CAŁKOWITEJ KWOTY DO SPŁATY

Najlepiej z udzieleniem poprawnej odpowiedzi poszło Polakom w pytaniu o policzenie całkowitej kwoty do spłaty.

Ankietowanym zadano pytanie: „Zakładasz zakup sprzętu AGD na raty 0 proc., ale oferta zawiera warunek zapłaty 10 proc. prowizji od kwoty zakupu. Jeśli wartość zakupu wynosi 2000 zł, ile łącznie zapłacisz za sprzęt, uwzględniając prowizję?”.

Blisko trzy czwarte (73 proc.) wskazało poprawną odpowiedź, czyli 2200 zł. Jednak ponad jedna czwarta rodaków ma z tym kłopot i nie potrafi tego prawidłowo policzyć.

Zakładasz zakup sprzętu AGD na raty 0 proc., ale oferta zawiera warunek zapłaty 10 proc. prowizji od kwoty zakupu. Jeśli wartość zakupu wynosi 2000 zł, ile łącznie zapłacisz za sprzęt, uwzględniając prowizję?

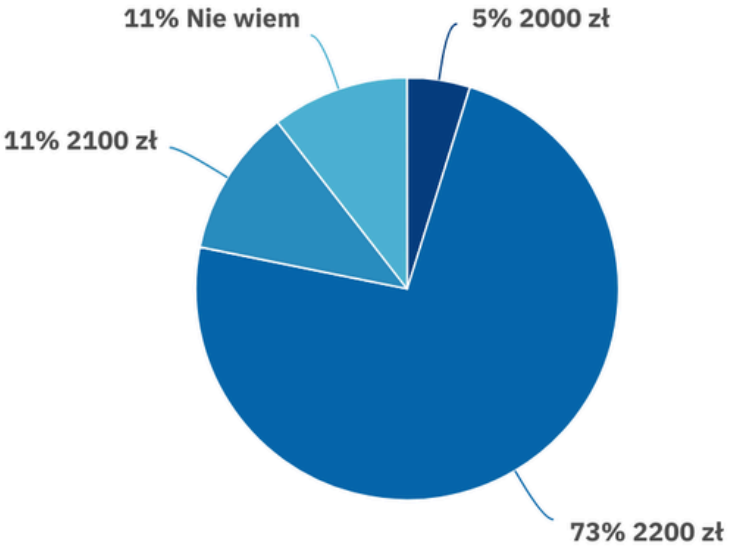

Wskazania	Procent odpowiedzi
2000 zł	5%
2200 zł	73%
2100 zł	11%
Nie wiem	11%

Ogółem: 1016

Najsłabiej z tym pytaniem poradziły sobie osoby w wieku 25-34 lat (66 proc. dobrych odpowiedzi), natomiast najlepiej seniorzy (65-74 lat), udzielając 81 proc. prawidłowych odpowiedzi.

ZROZUMIENIE RRSO

Drugi dobry wynik zanotowano przy pytaniu o RRSO, („Co oznacza Rzeczywista Roczna Stopa Oprocentowania – RRSO – przy zaciąganiu kredytu lub pożyczki?”), gdzie 68 proc. respondentów wie, że oznacza ono całkowity koszt kredytu lub pożyczki, wyrażony jako roczna stopa procentowa, w tym oprocentowanie, opłaty, prowizje i inne koszty.

Jednak wyniki badania pokazują, że istnieje spora grupa osób, która nie ma tej wiedzy. 15 proc. badanych odpowiada wprost, że nie wie, czym jest RRSO. 13 proc. wskazuje błędnie, że RRSO to nominalne oprocentowanie, a blisko 4 proc. uważa, że jest to ubezpieczenie kredytu.

Co oznacza Rzeczywista Roczna Stopa Oprocentowania (RRSO) przy zaciąganiu kredytu lub pożyczki?

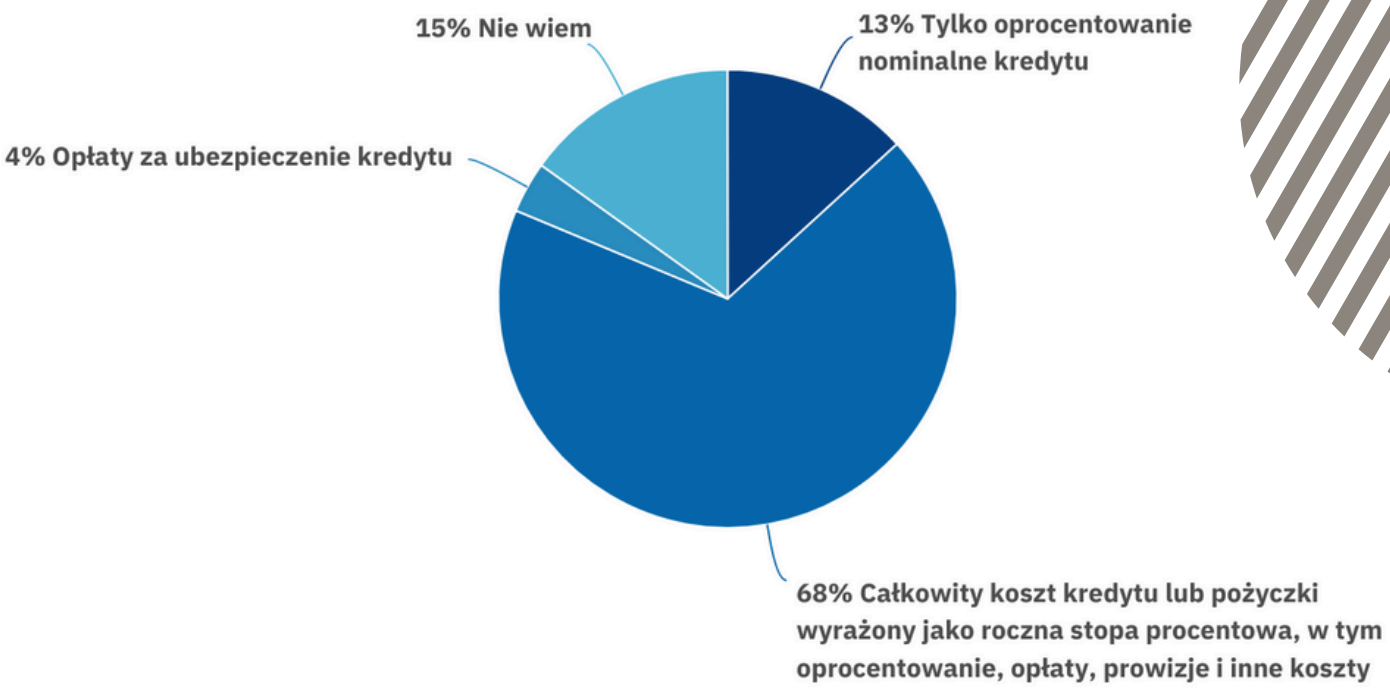

Wskazania	Procent odpowiedzi
Tylko oprocentowanie nominalne kredytu	13%
Całkowity koszt kredytu lub pożyczki wyrażony jako roczna stopa procentowa, w tym oprocentowanie, opłaty, prowizje i inne koszty	68%
Opłaty za ubezpieczenie kredytu	4%
Nie wiem	15%

Ogółem: 1016

Co ciekawe, przedstawiciele pokolenia Z (18-24 lata) wraz z osobami w wieku 55-64 lat i seniorami (65-75 lat) udzielili procentowo najwięcej poprawnych odpowiedzi – powyżej 72 proc.

WSKAZANIE STRON UMOWY RATALNEJ

Trzecie pytanie z największą liczbą poprawnych odpowiedzi dotyczyło tego, z kim podpisujemy umowę ratalną, jeśli kupujemy na raty telewizor, meble czy pralkę.

Blisko dwie trzecie rodaków zna prawidłową odpowiedź i wie, że umowę ratalną podpisujemy z bankiem. Oznacza to jednak, że jedna trzecia tego nie wie. Z kolei 19 proc. uważa, że umowę ratalną podpisujemy ze sklepem, a 10 proc. wskazało, że zawieramy ją ze sprzedawcą, co może wynikać z braku pełnej świadomości i nadal błędnego przekonania, że kredytu udziela osoba lub firma sprzedającą produkt. Niepokojące jest to, że prawie co 10. Polak nie wie, z kim podpisuje taką umowę.

Podobnie jak w dwóch poprzednich pytaniach, to seniorzy udzielili najwięcej poprawnych odpowiedzi – 68 proc., a najmniej przedstawiciele pokolenia Z – 52 proc.

Jeśli kupujesz na raty telewizor, meble, pralkę itp., to z kim podpisujesz umowę ratalną?

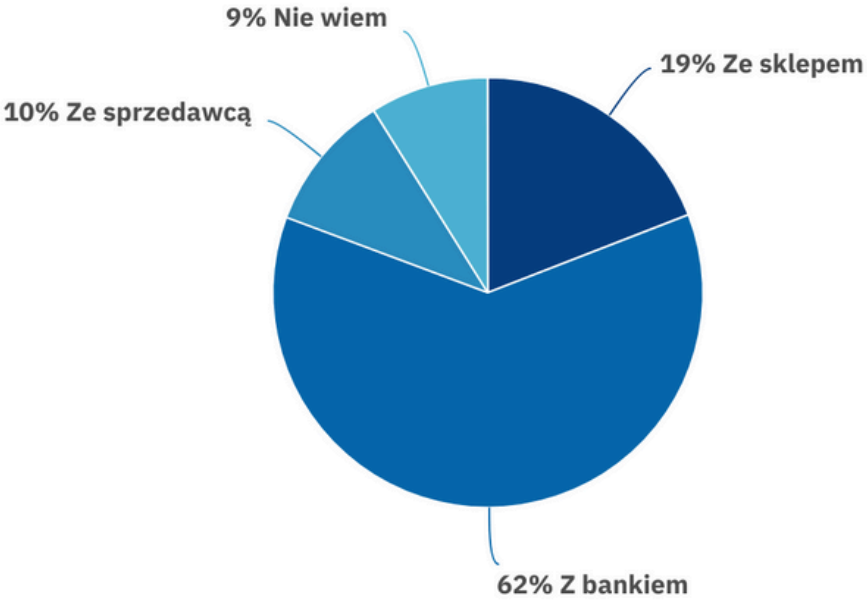

Wskazania	Procent odpowiedzi
Ze sklepem	19%
Z bankiem	62%
Ze sprzedawcą	10%
Nie wiem	9%

Ogółem: 1016

JAKUB KOSTECKI

PREZES ZARZĄDU FIRMY WINDYKACYJNEJ KACZMARSKI INKASSO

Niestety wielu konsumentów nadal podpisuje dokumenty bez dokładnego czytania ich treści. W rezultacie takie osoby mogą być zaskoczone, gdy otrzymują telefon od negocjatora z firmy windykacyjnej lub banku w sprawie spłaty długu. Twierdzą, że nigdy nie brały kredytu w danym banku, ponieważ w nim nie były. Co więcej, nie pamiętają dokładnie, co podpisały.

POJĘCIE WIERZYCIELA

Analizując wyniki badania KRD, można stwierdzić, że dalej jest już tylko gorzej. Na pytanie „Kim jest wierzyciel?” zaledwie połowa Polaków udziela poprawnej odpowiedzi. Wskazują w niej, że wierzyciel to osoba lub instytucja, która udzieliła pożyczki lub kredytu i oczekuje ich zwrotu.

Natomiast 28 proc. myli wierzyciela z dłużnikiem, czyli osobą lub instytucją, która zaciągnęła dług.

Co dziesiąty z badanych uważa, że wierzyciel to osoba lub instytucja zajmująca się windykacją należności i tyle samo przyznaje się do tego, że nie wie, kim jest wierzyciel.

Kim jest wierzyciel?

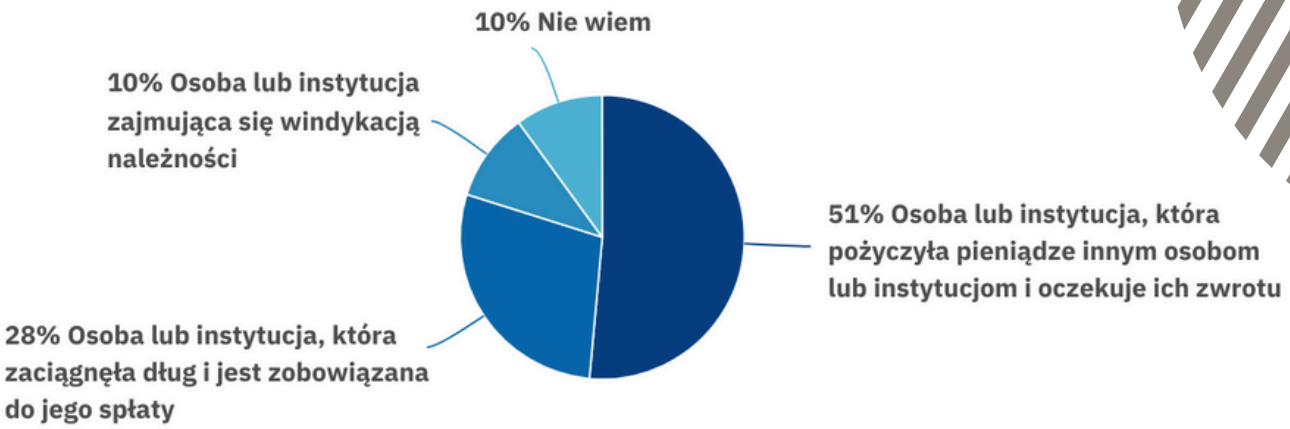

Wskazania	Procent odpowiedzi
Osoba lub instytucja, która pożyczyła pieniądze innym osobom lub instytucjom i oczekuje ich zwrotu	51%
Osoba lub instytucja, która zaciągnęła dług i jest zobowiązana do jego spłaty	28%
Osoba lub instytucja zajmująca się windykacją należności	10%
Nie wiem	10%

Ogółem: 1016

ADAM ŁĄCKI

PREZES ZARZĄDU KRAJOWEGO REJESTRU DŁUGÓW BIURA INFORMACJI GOSPODARCZEJ

Minione lata przyniosły wprawdzie szereg zauważalnych zmian w podejściu Polaków do zarządzania finansami osobistymi, jednak to wciąż za mało. Mnóstwo błędnych odpowiedzi, jak i dane z naszego rejestru dłużników, do którego wpisanych jest ponad 2 miliony Polaków, pokazują, że w tej kwestii jest jeszcze wiele do zrobienia.

POLICZENIE KOSZTÓW KREDYTU

Równie trudnym zagadnieniem dla wielu Polaków jest liczenie odsetek od kredytu. Na pytanie: „Jeśli odsetki za zwłokę w spłacie kredytu wynoszą 10 proc. w stosunku rocznym i nie zapłaciłeś w terminie raty w wysokości 1000 zł, to po dwóch latach masz do oddania…” – ponad połowa nie zna prawidłowej odpowiedzi, błędnie licząc procent składany.

Zaledwie 43 proc. z nas potrafi to zrobić, wskazując, że po dwóch latach musi oddać więcej niż 1200 zł.

Jeśli odsetki za zwłokę w spłacie kredytu wynoszą 10 proc. w stosunku rocznym i nie zapłaciłeś w terminie raty w wysokości 1000 zł, to po 2 latach masz do oddania:

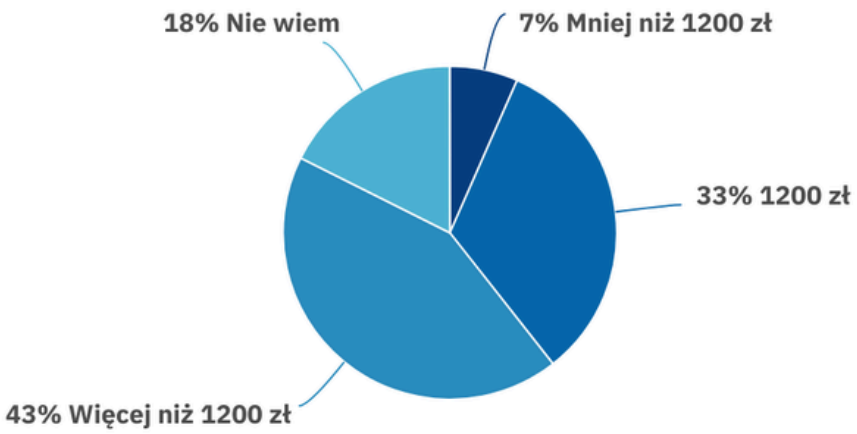

Wskazania	Procent
Mniej niż 1200 zł	7%
1200 zł	33%
Więcej niż 1200 zł	43%
Nie wiem	18%

Ogółem: 1016

Na to pytanie prawidłowo odpowiedziała większość mężczyzn, osób powyżej 55. r.ż, z wykształceniem wyższym, mieszkających w miastach do 20 tys. mieszkańców.

WYJAŚNIENIE MECHANIZMU INFLACJI

Pytanie o inflację również okazało się dla wielu osób zbyt trudne. A brzmiało ono: „Jeżeli inflacja w marcu wynosiła 10 proc., a w kwietniu 9 proc. to znaczy, że...”.

Niemal 60 proc. Polaków utożsamia spadek inflacji ze spadkiem cen towarów i usług. 15 proc. nie potrafi w ogóle odpowiedzieć na to pytanie, a zaledwie co czwarty zna jej mechanizm.

Jeżeli inflacja w marcu wynosiła 10 proc., a w kwietniu 9 proc., to znaczy, że:

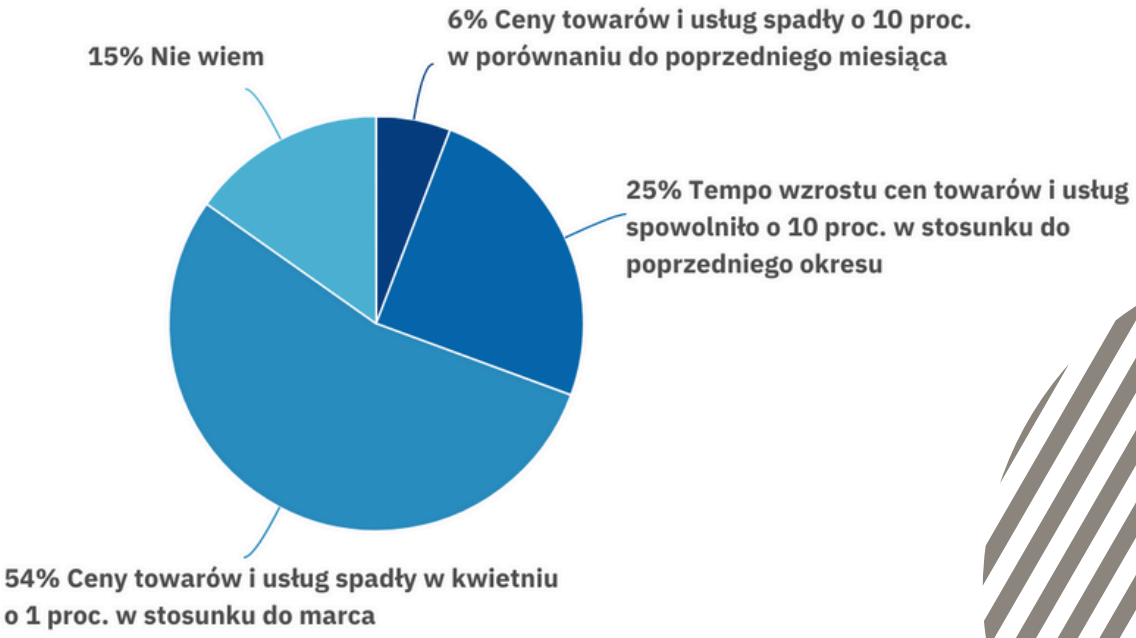

Wskazania	Procent odpowiedzi
Ceny towarów i usług spadły o 10 proc. w porównaniu do poprzedniego miesiąca	6%
Tempo wzrostu cen towarów i usług spowolniło o 10 proc. w stosunku do poprzedniego okresu	25%
Ceny towarów i usług spadły w kwietniu o 1 proc. w stosunku do marca	54%
Nie wiem	15%

Ogółem: 1016

Co ciekawe, najwięcej poprawnych odpowiedzi, czyli „Tempo wzrostu cen towarów i usług spowolniło 10 proc. w stosunku do poprzedniego okresu”, udzielili przedstawiciele pokolenia Z – 37 proc., a najmniej osoby w przedziale wiekowym 55-64 – niecałe 17 proc. poprawnych odpowiedzi.

DZIĘKUJEMY ZA UWAGĘ

Krajowy Rejestr Długów Biuro Informacji Gospodarczej
ul. Danuty Siedzikówny 12,
51-214 Wrocław
www.krd.pl

Telefon
695 100 151

E-mail
media@krd.pl